

НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ БІЛОРУСЬКИХ ФОЛЬКЛОРИСТІВ

Леся Вахніна

Вергеенко С. А. Матывы беларускіх лекавых замоў: структурна-функцыянальны аспект (на матэрыялах фальклору Гомельшчыны) / С. А. Вергеенко. – Гомель : УА «ГДУ імя Ф. Скарыны», 2012. – 176 с.

Семантика замовлянь у сучасній фольклористиці України, на жаль, майже не розглядалася. Хоча варто зауважити, що було здійснено ряд експедиційних досліджень та опубліковано окремі збірники текстів (Т. Шевчук). До цієї тематики зверталися переважно етнологи в плані використання замовлянь у практиці народної медицини. Тому, безперечно, серед українських дослідників викличе зацікавлення нова монографія фольклористики з Білорусі Світлани Вергеенко «Мотиви білоруських лікувальних замовлянь: структурно-функціональний аспект (на матеріалах фольклору Гомельщини)» (Гомель, 2012).

Білорусько-українське пограниччя, а особливо порубіжний регіон Гомельщини, до сьогодні є своєрідним реліктом народної культури слов'ян, адже давні фольклорні традиції, звичаї та обряди зберігаються на цих теренах в активному побутуванні, залишаючись цінним джерелом для дослідників традиційної народної культури як у Білорусі, так і в Україні. Згадаймо спільні експедиції на пограниччі двох академічних інститутів – Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України й Інституту мистецтвознавства, етнографії та фольклору імені К. Крапиви НАН Білорусі (з 2012 р. – Державна наукова установа «Центр дослідження білоруської культури, мови та літератури НАН Білорусі»), учасниками яких були відомі білоруські фольклористи К. Кабашников і Г. Барташевич, їхні матеріали зберігаються в Архівних наукових фондах рукописів та фонозаписів ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України.

На сьогодні результати польових досліджень кафедри білоруської культури та

фольклористики Гомельського державного університету імені Ф. Скарини, яку очолює професор, доктор філологічних наук В. Новак, привертають увагу вчених не тільки України, але й інших європейських країн.

Наукові висновки С. Вергеенко, як і величезний польовий матеріал масиву лікувальних замовлянь, які вона ввела в сучасну фольклористичну науку, можуть бути основою для майбутніх проектів з вивчення білорусько-українського пограниччя. Адже міфологічні уявлення найбільше збереглися у фольклорі регіону Гомельщини, що підтверджують формульні тексти лікувальних замовлянь, віддзеркалюючи уявлення давніх слов'ян про навколишній світ.

Книжка привертає увагу не тільки новизною, але й концептуальністю, відображаючи у своїй структурі основні тенденції сучасної славістичної фольклористики, особливо в галузі польових досліджень.

У монографії С. Вергеенко здійснила глибокий аналіз функціонально-тематичних груп лікувальних замовлянь, а також спробу визначення функціональності цього жанру в сучасному фольклорному процесі, приділяючи увагу розгляду семантики поетичної структури текстів, успішно використовуючи структурно-типологічний метод.

Важливо, що теоретичні висновки авторки поєднані з польовим методом дослідження. Це переконливо засвідчують попередні видання С. Вергеенко, зокрема укладений нею збірник лікувальних замовлянь «На моры-акіяне, на востраве Буяне...» (Гомель, 2009) та інші численні публікації фольклористики.

Нова робота С. Вергеенко, на нашу думку, свідчить про високий дослідницький рі-

вень білоруської колеги. Результати монографії мають практичне значення для етнологів, культурологів, істориків — усіх, хто звертається до витоків народної міфології. Тому науковий доробок ученої є актуальним для розвитку фольклористики і в інших слов'янських країнах.

Бажано, щоб монографія С. Вергеєнко «Мотиви білоруських лікувальних замовлянь: структурно-функціональний аспект (на матеріалах фольклору Гомельщини)» була та-

кож представлена на традиційній книжковій виставці в рамках XV Міжнародного з'їзду славистів (Мінськ, 2013), де вона, без сумніву, викличе неабияке наукове зацікавлення серед фольклористів.

Сподіваємося, що студії білоруських науковців знайдуть своє продовження в порівняльному контексті, адже порубіжжя в народній культурі викликає дедалі більше інспірацій у фольклористів й етнологів країн Центральної та Східної Європи.

ІМФЕ